

Odznaka pamiątkowa
„Żołnierz Kresowy Armii Krajowej”,
fot. Muzeum AK

Obszar Lwowski podczas akcji „Burza”

Flagi polska i sowiecka na gmachu Politechniki przy ul. Sapiehy, który został zajęty przez żołnierzy Kedywu Okręgu Lwów w czasie akcji „Burza”, lipiec 1944 r., zdjęcie wykonał Mieczysław Wex-Manasterski, fot. Muzeum AK

2 pluton 6 kompanii 26 Pułku
Piechoty AK, pierwszy z lewej
ppor. M. Łukowicz „Cwaniak”,
fot. Muzeum AK

Kolejnym w obrębie Obszaru Lwowskiego okręgiem, który już 10 marca 1944 r. rozpoczął przygotowania do akcji „Burza” i wyzwolenia z rąk niemieckich Lwowa, był Okręg Stanisławów. Zadaniem AK na tym terenie było prowadzenie dywersji na liniach komunikacyjnych nieprzyjaciela i atakowanie niemieckich oddziałów. Przygotowano również specjalne oddziały do odbijania ewakuowanych Polaków oraz organizowano 11 Karpacką Dywizję Piechoty, której dowódcą miał zostać Władysław Herman. Pomimo szeroko zakrojonych planów akcja „Burza” w Okręgu Stanisławów miała skromne rozmiary. Nie udało się zorganizować 11 Karpackiej DP AK, a żołnierze AK prowadzili głównie działania dywersyjne, do większych walk doszło jedynie w Samborze. Po opuszczeniu miasta przez Niemców dwie kompanie AK zajęły Sambor, organizując obronę przed nadciągającymi jednostkami sowieckimi. Jednostki pancerne Armii Czerwonej dotarły pod miasto 29 lipca, a do Sambora wkroczyły na początku sierpnia. Po zajęciu miasta przez Sowieców rozpoczęły się aresztowania żołnierzy AK i członków Delegatury Rządu na Kraj.

15 lipca 1944 r. ppłk Stefan Czerwiński, komendant Podokręgu Lwowskiego i dowódca 5 DP AK, wydał zarządzenie o rozpoczęciu akcji „Burza”. Walki o Lwów rozpoczęły się 18 lipca wraz z wycofaniem się Niemców. Intensywność działań Sowieców i szybkie przesuwanie się frontu uniemożliwiły realizację wszystkich założeń „Burzy”. Oddziały konspiracyjne w mieście, mające chronić polską ludność cywilną przed agresją niemiecką i ukraińską, wzięły czynny udział w walkach o Lwów, wspierając Sowieców w zdobywaniu miasta. Armia Czerwona we współpracy z AK wyparła Niemców z miasta 27 lipca. W wyniku walk o Lwów życie straciło ok. 30 żołnierzy AK, a 160 zostało rannych.

Po zakończeniu walk płk Władysław Filipkowski otrzymał ultimatum od 1 Frontu Ukraińskiego, nakazujące złożenie broni przez AK. 28 lipca 1944 r., na rozkaz Filipkowskiego, AK w tym rejonie została rozwiązana, a żołnierzom zaproponowano wstąpienie do armii Berlinga. 31 lipca, na żądanie Sowieców, zorganizowano odprawę dla oficerów AK. Uczestniczyło w niej ok. 25 z liczącego 60 osób korpusu oficerskiego – ci zostali zatrzymani przez NWKD. Aresztowano również płk. Filipkowskiego, który wraz z delegacją udał się do Żytomierza na spotkanie z gen. Berlingiem.

Błasany szablon WSOP (Wojskowa Służba Ochrony Powstania), do malowania napisu na opaskach, fot. Muzeum AK

Żołnierze z oddziału leśnego Kedywu Okręgu Stanisławów, ranni w starciu z Niemcami pod Bitkowem, w improvizowanym szpitalu w Nadwórnej. Od lewej: Julian Schoen „Śpiew”, Józef Kowalski „Bury”, NN „Jastrząb” i Krystyna Walczakówna z oddziału Stanisława Kosiby „Chorążego”, fot. Muzeum AK

Stoją od lewej w pierwszym rzędzie: pchor. Wawro „Dziadek”, por. Matyszewski „Ćwikła”, z tyłu ppor. Jauerling „Kukułka”, Dąbrowska „Jaś”, z tyłu st. sierż. NN „Czarny Sęp”, ppor. Popławski „Flis”, NN; w tyle po prawej sierż. NN „Zosik”, fot. Muzeum AK

MUZEUM AK - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO